

RÓŻNE ŹRÓDŁA

STRYSZÓW (woj. małopolskie)

Ekocentrum ICPPC – Międzynarodowa Koalicja dla Ochrony Polskiej Wsi rozpoczęła tworzenie ośrodka edukacyjnego w Stryśzowie mającego kształcić w zakresie tradycyjnego i ekologicznego rolnictwa, ekologicznych technologii, ochrony bioróżnorodności i krajobrazu, zachowania kulturowych wartości polskiej wsi oraz tradycyjnych metod leczenia. Ekocentrum ICPPC powstało na bazie już istniejącego centrum alternatywnych technologii Sunflower Farm i małego gospodarstwa prowadzonego metodami ekologicznymi. Można tu zobaczyć, jak w praktyce działają ekologiczne rozwiązania technologiczne, takie jak moduły do pozyskiwania energii, panele do ogrzewania wody, ekologiczne budownictwo oraz systemy oszczędzania i ochrony wód.

GMINA

Gmina Stryśzów leży na południowo-wschodnich krańcach województwa bielskiego, w Beskidzie Makowskim, w otoczeniu gór Lanckorona i Chełm (603 m n.p.m.). Charakteryzuje się typowo górskim krajobrazem. W skład gminy, liczącej około 7 tys. mieszkańców i obejmującej obszar 45 km² wchodzi 6 wsi. Tereny gminy, ze względu na ukształtowanie powierzchni, lasy, szlaki turystyczne i zabytkowe obiekty, posiadają znaczne walory turystyczne i krajoznawcze. Atrakcją dla turystów są cenne zabytki: XVI wieczny dwór stryśzowski, będący siedzibą Oddziału Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, dwór w Zakrzowie, kościół parafialny pw. św. Jana Kantego z 1748 r. z płaskorzeźbą z warsztatu Wita Stwosza „Chrystus w gaju oliwnym”, kościół parafialny w Zakrzowie, kapliczki przydrożne, dwór w Dąbrowce.

TŁO PROJEKTU

Polska wieś jest bogata przyrodniczo, są tu piękne krajobrazy, ciągle żywa kultura, mądrość przekazywana z pokolenia na pokolenie, tradycyjne wspólnoty wiejskie. Wartości te często nie są doceniane. Działając od lat na rzecz rolnictwa ekologicznego zauważamy wciąż brak dostatecznego zrozumienia dla znaczenia zachowania przyrodniczych i kulturowych walorów polskiej wsi. Ekocentrum ICPPC w Stryśzowie jest pierwszym w Polsce miejscem, gdzie można zobaczyć, jak w praktyce działają ekologiczne rozwiązania technologiczne, więc wydaje się oczywiste, że miejsce to trzeba wykorzystać w pierwszej kolejności do prowadzenia edukacji ekologicznej w zakresie ekologicznych technologii – dla dzieci, młodzieży, nauczycieli, zainteresowanych grup zawodowych. Bliskość współpracujących tradycyjnych i ekologicznych gospodarstw oraz zgromadzenie kilkunastu przykładów demonstrujących eko-technologie powoduje, że zajęcia łączą teorię z praktyką. Współpraca z doskonałymi wykładowcami gwarantuje wysoką jakość zajęć prowadzonych w centrum.

OPIS PROJEKTU

EKOCENTRUM ICPPC – dostępne są następujące obiekty, w których zastosowano ekologiczne rozwiązania:

1. Dom w technologii drewniano-kamiennej – tradycyjnej dla Małopolski – najstarszy obiekt Ekocentrum

zbudowany w 1901 roku. W 1999 roku przeszedł generalny remont, podczas którego zastosowano w nim szereg nowoczesnych rozwiązań technologicznych przy zachowaniu jego wiejskiego charakteru. Na dachu budynku znajdują się kolektory słoneczne służące do ogrzewania wody. Energia słoneczna ogrzewa w kolektorze specjalną niezamarzającą ciecz, która jest doprowadzona rurkami miedzianymi do bojlera. W bojlerze za pośrednictwem wymiennika ciepła

woda zostaje ogrzana, a ciecz robocza schłodzona. Następnie ciecz powraca do kolektora i cały proces się powtarza. Kolektory słoneczne zaspokajają całkowicie zapotrzebowanie na gorącą wodę przez ok. 6 miesięcy w roku. W pochmurne dni oraz w zimie woda podgrzewana jest o kilka, kilkanaście stopni i wymaga dogrzania. Jeden płaski kolektor słoneczny o wymiarach 1×2 m pozwala podgrzać od 80 do 100 l wody czyli tyle, ile mieści się w przeciętnym bojlerze. Widoczna na dachu kopuła to fragment świetlika rurowego Sun Tunnel. Światło słoneczne zbierane przez tę kopułę biegnie przez elastyczną rurę zakończoną rozpraszaczem i oświetla wnętrze ciemnej sieni, dając nawet w pochmurny dzień przyjemną, mocną smugę naturalnego światła. Jednorazowa inwestycja w postaci świetlika daje całoroczne oświetlenie bez dodatkowych dopłat w miejscu, w którym wcześniej światło tradycyjne trzeba było świecić w ciągu całego dnia. Ponieważ jest to światło naturalne, wpływa ono pozytywnie na ludzi, rośliny i zwierzęta.

2. Biologiczna oczyszczalnia ścieków HERVA. Ścieki z gospodarstwa domowego są najpierw oczyszczane mechanicznie w trzech osadnikach gnilnych, a następnie poprzez układ czepaków podnoszone do oczyszczalni biologicznej. Tam nieczystości są rozkładane przez bakterie tlenowe żyjące na obracających się powoli biodyskach. Woda wypływająca z oczyszczalni ma II klasę czystości. Po przepłynięciu przez układ kaskadowo ustawionych zbiorników oczyszczona i natleniona woda zasila oczko wodne, w którym żyją ryby i rosną różne rośliny wodne.

3. Dom z gliny i słomy. Wybudowany w ciągu 4 tygodni. Szkielet drewniany wypełniony został mieszaniną gliny i słomy. Ściany zewnętrzne o grubości 45 cm nie wymagają dodatkowego ocieplenia spełniając wszelkie normy polskie i europejskie. Koszt budowy okazał się 20–40% niższy niż w przypadku budownictwa tradycyjnego. Do ogrzewania pomieszczeń służy piec MS. Jest on wykonany z cegły szamotowej – waży ok. 3 tony i dzięki podwójnemu procesowi spalania oraz rozbudowanemu

systemowi wewnętrznych kanałów daje oszczędność ciepła w wysokości do 80% w porównaniu z piecami tradycyjnymi. Podwójne spalanie powoduje, że dym wychodzący z komina jest o wiele czystszy. Spalając 12 – 15 kg drewna na dobę można ogrzać 100 – 125 m² powierzchni mieszkalnej rozpalać ogień tylko raz dziennie. Dodatkowym źródłem ciepła jest znajdująca się z południowej strony półkolistą szklarnia zintegrowana z bryłą budynku. Umożliwia ona pasywne wykorzystanie energii słonecznej do ogrzewania pomieszczeń. Jej szklane ściany nachylone pod kątem 60° maksymalnie pochłaniają promieniowanie słoneczne w okresie jesienno-zimowym. Ciepło, które wpada przez okna w ciągu dnia, jest magazynowane w posadzce pomieszczenia (posadzka składa się z 20 cm warstwy gliny oraz 50 cm warstwy kamieni). W nocy posadzka oddaje ciepło, ogrzewając tym samym pozostałe pomieszczenia budynku. Na dachu domu umieszczone są moduły fotowoltaiczne przetwarzające światło słoneczne bezpośrednio w energię elektryczną. Wytworzony w ciągu dnia prąd elektryczny jest magazynowany w akumulatorach, co umożliwia jego wykorzystanie przez całą dobę. Przetwornica napięcia zamienia prąd stały 24 V powstający w modułach na prąd zmienny 220 V, dzięki czemu można nim zasilать typowe domowe urządzenia elektryczne i oświetlać cały budynek, który w ogóle nie jest podłączony do sieci energetycznej.

4. Szklarnia sferyczna. Jej kształt zbliżony do półkuli umożliwia lepsze wykorzystanie energii słonecznej i zmniejsza straty ciepła. W całorocznym użytkowaniu jest ona o 20% oszczędniejsza od tradycyjnych tuneli foliowych. Bez dogrzewania można ją wykorzystywać od wczesnej wiosny do późnej jesieni.

5. Zbiornik na wodę deszczową, w którym zbiera się do 350 litrów deszczówki spływającej z dachu, używanej do podlewania ogrodu.

6. Budynek konferencyjny – centrum konferencyjne, energooszczędny budynek o ścianach z gliny i słomy na drewnianym szkieletcie. Ogrzewanie zapewnia nowoczesny kocioł na biomasę. Energia elektryczna jest wytwarzana poprzez moduły fotowoltaiczne, a ciepłą wodę dostarczają kolektory słoneczne.

OCENA PROJEKTU I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Ekocentrum ICPPC jest długofalowym projektem Fundacji ICPPC niezwykle potrzebnym w naszym kraju. W celu dalszego rozwoju programu oraz uzupełnienia wyposażenia centrum o nowe przykłady ekologicznych technologii (np. wiatrak) poszukiwane są nowe fundusze. Planuje się organizowanie konferencji, wystaw, konkursów i szkoleń. Nawiązano kontakty z podobnymi centrami w Europie (np. Centrum Alternatywnych Technologii w Walii) w celu wymiany doświadczeń i informacji.

Ekocentrum ICPPC oferuje następujące wykłady i warsztaty:

- domy z gliny i słomy – ekologiczne budownictwo,
- dlaczego i jak chronić polską wieś,
- ekologiczne i tradycyjne rolnictwo,
- ekologiczna turystyka w gospodarstwie,
- odnawialne źródła energii,
- jakość żywności a rodzaj rolnictwa,
- ekologiczny sposób życia.
- naturalne sposoby leczenia.

Zajęcia odbywają się w budynku z gliny i słomy zasilanym energią wytwarzaną przez moduły fotowoltaiczne, a ciepłej wody dostarczają kolektory słoneczne. Istnieje możliwość zakwaterowania i wyżywienia w gospodarstwach ekoturystycznych współpracujących z ICPPC.

WIĘCEJ INFORMACJI

Jolanta Gielata
Asystent dyrektorów ICPPC
Fundacja ICPPC
Adres: 34-146 Stryków 156
Tel/fax: 33 8797 114
E-mail: biuro@icppc.pl

Opracowanie zostało przygotowane przez Jadwigę Wietrzną (wiceprezes Fundacji ICPPC) w ramach projektu pt. „Energia odnawialna jako wyzwanie dla samorządów lokalnych. Przykłady udanych przedsięwzięć w Polsce i w krajach Unii Europejskiej” realizowanego przez Stowarzyszenie Gmin

Polska Sieć „Energie Cités”. Środki finansowe pozyskano z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

